

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 23 februari 1934 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godtagande av ackord i vissa fall å kronans fordringar för försålda kronoegendomar m. m.

I en till riksdagen den 9 februari 1934 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 120, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

I. att för kronans del må godtagas

a) 20 procent ackord för ett i statsrådsprotokollet närmare angivet kronans fordringsbelopp å 5,890 kronor hos Carl Henning Larsson, innehavare av försålda kronoegendomen $\frac{3}{10}$ mantal Dagöholm nr 5 litt. Ab i Lerbo socken av Södermanlands län;

b) 20 procent ackord för ett i statsrådsprotokollet närmare angivet kronans fordringsbelopp å 8,156 kronor 24 öre hos Swen Emil Carlströmer, innehavare av försålda lotten litt. B av kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Spånga nr 1 i Lerbo socken av Södermanlands län;

c) 6 procent ackord för ett i statsrådsprotokollet närmare angivet kronans fordringsbelopp å 20,425 kronor hos August Ludvig Carlsson, innehavare av den från arrendelotten 1 B eller Kerstintorp av Starby kungsladugård i Östergötlands län försålda lotten litt. Aa;

II. att kronans i de under I a) och b) avsedda fastigheterna kvarstående fordringsbelopp må gäldas enligt 22 § A i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., därvid amorteringsskyldighet skall inträda räknat från och med år 1934;

III. att Kungl. Maj:t må, under tiden till och med den 30 juni 1935, efter närmare prövning i varje särskilt fall för kronans del biträda ackordsuppgörelse i fråga om kronans fordringar för försålda kronoegendomar.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas, i den mån därför ej nedan redogöres, till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

I propositionen föreslås godtagande av ackord i tre särskilda fall å kronans fordringar för försålda kronoegendomar, nämligen i fråga om dels $\frac{3}{10}$ mantal Dagöholm nr 5 litt. Ab i Lerbo socken av Södermanlands län.

vilken fastighet efter medgivande av 1916 års riksdag för 22,100 kronor inköpts av C. H. Larsson efter tävlan med annan spekulant, dels lägenheten Spånga nr 1 litt. B i samma socken, som å auktion den 24 juli 1920 för 29,800 kronor inköpts av S. E. Carlströmer, dels ock lotten Starby kungsladugård litt. Aa i Östergötlands län, vilken fastighet å auktion år 1926 för 42,000 kronor inköpts av A. L. Carlsson. De framlagda ackordsförslagen innebära beträffande kronans fordringar i huvudsak följande.

Vad angår $\frac{3}{10}$ mantal Dagöholm nr 5 litt. Ab, som värderats till 17,000 kronor, skulle kronan för sin fordran å tillhopa 21,082 kronor av Larsson erhålla 16,370 kronor, nämligen dels obetalda, förfallna räntor per den 14 mars 1933 å 1,192 kronor, dels 14,000 kronor, som skulle inestå, dels ock å övrig fordran, 5,890 kronor, 20 procent ackord med 1,178 kronor. Beträffande Spånga nr 1 litt. B, som taxerats till 15,000 kronor men upptagits till 13,000 kronor, skulle kronan av Carlströmer, som enligt uppgift för fastigheten redan inbetalat 15,100 kronor, erhålla 8,821 kronor, nämligen dels fullt upplupna räntor per den 1 april 1933 med 690 kronor, dels 6,500 kronor, som skulle inestå, dels ock å övrig fordran, 8,156 kronor 24 öre, 20 procent ackord med 1,631 kronor. I båda dessa fall skulle köparna dessutom erhålla den lättnaden, att kvarstående fordringsbelopp finge amorteras enligt 22 § A i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. Vad slutligen angår Starby kungsladugård litt. Aa, som taxerats till 23,800 kronor men saluvärderats till 21,000 kronor, skulle kronans fordran å 41,425 kronor av Carlsson gäldas sålunda, att kronan erhöle dels 21,000 kronor, som skulle inestå, dels ock å övrig fordran, 20,425 kronor, 6 procent ackord med 1,225 kronor.

Härutöver begäres i propositionen ett generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t att godtaga ackord för kronans fordringar för försålda kronoegendomar.

Denna begäran har tillkommit på förslag av *domänstyrelsen*, som i skrifvelse den 20 januari 1934, under erinran om nyss angivna tre ärenden samt om behandlingen vid 1933 års riksdag av ett liknande ärende (prop. nr 178; R. skr. nr 163), framhållit, att fall torde komma att uppstå, då avsikten med ackordslån bleve förfelad, på grund av att kronan vore fordringsägare och kronans medgivande till godtagande av ackord ej kunde erhållas inom sådan tid, att övriga borgenärer läte sig nöja med den väntetid för sina fordringars delvisa likvidering, som kunde komma att uppstå därigenom att riksdagens medverkan erfordrades för kronans godtagande av ackord. Med anledning härav har styrelsen ifrågasatt, om riksdagen ej ville uppdraga åt Kungl. Maj:t att i de fall, där omständigheterna efter prövning i varje särskilt fall funnes vara sådana, att ackord borde medgivas, godtaga detta.

Statskontoret har i remissyttrande den 31 januari 1934 anfört, att, även om ett efterskänkande från kronans sida av viss del av överenskommen köpskilling för försåld kronoegendom ur principiell synpunkt vore ägnat att ingiva vissa betänkligheter, det dock syntes statskontoret knappast vara rimligt, att kronan undandrog sig att medverka vid de stödåtgärder, som

beslutats för att under rådande förhållanden bispringa nödställda jordbrukare. Särskilt i de fall, då enskild fordringsägare i sådant syfte nedsatt sina anspråk, syntes billigheten kräva, att även kronan medverkade till stödåtgärderna. I likhet med domänstyrelsen ansåge statskontoret, att prövning av dylika ärenden borde ske med hänsynstagande till de förhållanden, som i varje särskilt fall kunde föreligga. Då det ofta vore angeläget, att beslut i ärenden av berörda art meddelades utan tidsutdräkt, och då det följaktligen kunde vara förenat med betydande olägenhet att först behöva inhämta riksdagens medgivande, ansåge sig statskontoret — som icke heller kunde finna, att förevarande frågor vore av den allmänna vikt, att de på grund därav borde underställas riksdagen — böra hemställa, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen begära bemyndigande att efter närmare prövning i varje särskilt fall för kronans del biträda ackordsuppgörelser ifråga om köpeskillingar för kronojord.

Departementschefen har tillstyrkt domänstyrelsens av statskontoret biträdda förslag. Det har dock synts departementschefen vara lämpligt, att bemyndigandet begränsades att avse tiden till och med den 30 juni 1935.

Med hänsyn till de genom utredningen i ärendet ådagalagda särskilda omständigheterna i de ovan angivna tre fallen tillstyrker utskottet propositionen ifråga härom. Fall kunna emellertid otvivelaktigt uppstå, då kronans medgivande till godtagande av ackord, där fråga är om ackordslån, bör få lämnas utan den tidsutdräkt, som inhämtande av riksdagens medgivande skulle innebära. På grund härav biträder utskottet jämväl förslaget om bemyndigande för Kungl. Maj:t att under tiden till och med den 30 juni 1935 efter närmare prövning i varje särskilt fall för kronans del biträda ackordsuppgörelser i fråga om kronans fordringar för försålda kronoegendomar.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 23 februari 1934.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *August Nilsson, Carl Eriksson, Gabrielsson, von Stockenström, Granath, Tjällgren, Fritiof Gustafson* och *Lindmark*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Uddenberg, Andersson* i Grimbo, *Carlström, Björk* i Tryde, *Liedberg, Ericsson* i Sörsjön och *Persson* i Grytterud.
